

פורום אנגלית מתמחים

מרכזת: ד"ר טלי מן-רובוביץ, חמדת הדרום - מכללה אקדמית לחינוך, יהדות והוראת
המדעים

מבוא

הפורום מספק מזה שנים ראשי חוגים להוראת אנגלית במכללות לחינוך מסגרת מקצועית פורה ותומכת, המסייעת להם למלא את תפקידם על הצד הטוב ביותר ולקדם מטרות הקשורות להכשרת מורות ומורים לאנגלית ולהוראת האנגלית בבתי הספר בארץ.

מטרות הפורום

מטרת העל של פורום ראשי החוגים להוראת אנגלית היא לפתח את הכשרת המורות והמורים לאנגלית במכללות להוראה כדי לקדם בהתמדה את רמתם המקצועית ועל-ידי כך גם את הוראת האנגלית בבתי הספר בישראל.

תכנית כללית של הפורום לשנת הלימודים תשע"ז

- ליווי ראשי החוגים בתהליך בקרת האיכות של המל"ג הצפוי בשנת הלימודים תשע"ז בתכניות להכשרה להוראת אנגלית - בין השאר באמצעות מפגש של הפורום עם נציג/ה מהמל"ג.
- העמקה במודלים, בסוגיות ובדילמות הקשורים להכשרת מורים, במיוחד לאור הפעלת אקדמיה-כיתה בחלק מהמכללות.
- שיפור מימונויות הניהול בקרב ראשי החוגים הוותיקים והחדשים באמצעות סדנת ניהול, בהמשך לסדנת הניהול שעברו חברות הפורום בשנת הלימודים תשע"ה.
- יצירת שיתופי פעולה מקצועיים בין מכללות.
- המשך העיסוק בדרכים לשיפור רמת האנגלית וכישורי השפה בקרב המתכשרים להוראת אנגלית.

סיכום פעילות הפורום בשנת הלימודים תשע"ו

יעדים שהוצבו לשנת תשע"ו

- המשך קיום פעילויות מיוחדות (כגון סדנאות ומפגשים עם אנשי מקצוע) להעשרה אישית ומקצועית של חברי הפורום.
- עיסוק בהשפעתה של רב-תרבותיות על הוראת שפה זרה - אולי גם במסגרת של יום עיון.
- עיסוק בהשפעות של שפת האם ושל שפות נוספות של הלומד על רכישת שפה זרה.
- בחינה ביקורתית של תרומתם של הקורסים בספרות אנגלית למיומנויות השפה של המתכשרים להוראת אנגלית.

- דיון בסוגיות הקשורות להכשרה המעשית ולאיימוני ההוראה, במיוחד לאור רפורמת אקדמיה-כיתה.

הנושאים העיקריים שנדונו בפורום בשנת הלימודים תשע"ו כניסתן ההדרגתית של המכללות למודל אקדמיה-כיתה

יתרונות וחסרונות במודל בהקשר הספציפי של הכשרת מורות לאנגלית, וכן לאור ניסיון החלקי של חלק מהמכללות; השוואת הצרכים והעקרונות המנחים את התנהלות ההכשרה המעשית במכללות השונות, ובתכניות השונות בתוכן (מסלול יסודי/תיכון/רב-גילי, סטודנטיות סדירות, הסבת אקדמאים וכו').

עלייה במספר הסטודנטים במכללות רבות

קשיים תקציביים וטכניים המשפיעים על ההכשרה; שיעורים רבי-משתתפים גם בקורסים שצריכים לשאת אופי סדנאי יותר, כמו קורסי מיומנויות השפה; מחסור בכיתות לימוד ואילווצים טכניים אחרים שהביאו לגידול במספר הקורסים המתוקשבים, גם בקורסים שבהם ההוראה המתוקשבת פוגעת בהכשרה המקצועית (כמו קורסי מתודולוגיה).

דיון בדרכים לשיפור רמת האנגלית של המתכשרים להוראת אנגלית

בעיות תקציביות במימון מכינות ו/או תגבורים של לימודי מיומנויות השפה לסטודנטים הזקוקים לכך; ההשלכות האפשריות של העלאת סף הקבלה (מבחינת רמת האנגלית) לתכניות להוראת אנגלית ו/או קיומם של מבחני גמר/הסמכה ארציים באנגלית למורים לאנגלית; אתגרי הכשרת מורים לאנגלית בעלי רמת אנגלית גבוהה בפריפריה הגאוגרפית והחברתית של ישראל; דיון ראשוני בעקרונות התכנית הארצית של משרד החינוך לשיפור הוראת האנגלית. מצ"ב מכתב שנשלח בשם הפורום בדוא"ל למר איל רם, סמנכ"ל ומנהל מינהל עובדי הוראה במשרד החינוך, בעקבות שיתוף ראשוני של עיקרי התכנית, לקראת פגישה במשרד החינוך שבה השתתפתי גם אני, כמרכזת הפורום.

בקרת האיכות הצפויה בשנת הלימודים תשע"ז בתכניות ההכשרה להוראת אנגלית

מצד אחד, הזדמנות לבחינה מחודשת ולשדרוג תכניות ההכשרה. מצד שני, קשיים בירוקרטיים רבים וחוסר בהירות - הבדלים רבים בין המכללות בחלוקת נטל העבודה (אם בכלל) בין ראש החוג, חברי הסגל בחוג וגורמים נוספים במכללה, וכן בשאלה מי נושא באחריות לקיום התהליך; אי-ודאות באשר להשלכות בקרת האיכות על עתיד התכניות להוראת אנגלית במכללות ועל סגל ההוראה וההדרכה בהן.

הקמת קבוצת העניין ב-ETAI בנושא הכשרת מורים לאנגלית ופיתוחם המקצועי

ערוצים אפשריים לשיתוף פעולה בין קבוצת העניין לבין הפורום; הכנס הבינ-לאומי של ETAI שמתקיים השנה, שהרחיב את העיסוק בנושאים הקשורים להכשרת מורים. כמה מחברות הפורום עתידות להרצות בכנס בתחילת חודש יולי השנה.

אתגרי השילוב בין הוראה, ניהול החוג והצורך (או הלחץ) להקדיש זמן למחקר ולפרסומים מדעיים

בהקשר זה, במהלך חופשת הסמסטר קיימנו בהנחייתה של ד"ר גבריאלה ספקטור-מרזל מפגש כפול שהוקדש לסדנת היכרות עם פרדיגמת המחקר הנרטיבי. כל אחת מחברות הפורום יכלה להזמין למפגש עמיתה נוספת מסגל החוג/המכללה. הפרדיגמה הנרטיבית נבחרה מתוך מחשבה שהיות שרבות מהעוסקות בהכשרה להוראת אנגלית הן בעלות רקע אקדמי בספרות או בבלשנות אנגלית, המעבר למחקר בחינוך דרך הפרדיגמה הנרטיבית עשוי להיות טבעי יותר.

היערכות לקראת פעילות הפורום בשנת הלימודים תשע"ז
העברת תפקיד הריכוז לד"ר אליזבת קרבונן מהמכללה האקדמית לחינוך ע"ש דוד ילין; דיון בבקשות ובהצעות להמשך הפעילות בשנה הבאה.

סיכום פעילות הפורום בשלוש השנים האחרונות לקראת העברת תפקיד הריכוז
דגש על אופי הכשרת המורים, זהותם המקצועית ומעמדם של מכשירי המורים וראשי החוגים לאנגלית, וזהותן ומעמדם של המכללות להוראה.

הצגת עבודות על-ידי כמה מחברות הפורום
במהלך המפגשים בשנת הלימודים תשע"ו שיתפו כמה מחברות הפורום את החברים בעבודתן המחקרית, הפדגוגית והחינוכית שנוגעת למטרות, לסוגיות ולדילמות מקצועיות שהפורום עוסק בהן בשנים האחרונות. להלן רשימת המציגות:

- * ד"ר מירי באום, המכללה האקדמית לחינוך גבעת ושינגטון
Redemptive Patterns in the Language Learning Histories of EFL Student Teachers
- * ד"ר פראן סוקל, שאנן - המכללה האקדמית לחינוך
Effective Teaching in Elementary School
- * ד"ר אורלי חיים, המכללה האקדמית בית ברל
The Role of School Context in Explaining Academic Achievements of Immigrant Students
- * ד"ר לינדזי שפירו-שטיינברג, המכללה האקדמית הרצוג
Proficiency and Meta-pedagogy
- * ד"ר אינה סמירנוב-אוקנין, המכללה הקדמית לחינוך ע"ש קיי באר שבע
A Collaborative Writing Online Project between Kaye College Students and Students of York University
- * ד"ר לורה מאיור, המכללה האקדמית אחוה
To Test or Not to Test?
- * ד"ר טלי רובוביץ-מן, חמדת הדרום - מכללה אקדמית לחינוך, יהדות והוראת המדעים

"חילוץ ההוראה מהמשבר המובנה בתוכה" - הצגת נייר עמדה שנכתב על ידי צוות חשיבה במכון מופ"ת לחילוץ ההוראה מהמשבר המובנה בתוכה. הכותבים - ד"ר עמיקם מרבך, ד"ר טלי רובוביץ-מן, ד"ר מירי גולדרט, ד"ר שושי רייטר, ד"ר אברהם פרוק. פורסם בביטאון מכון מופ"ת, מאי 2016.

מסמך/מסמכים/תוצר/תוצרים שפותחו בפורום

- מכתב תודה שנשלח בדוא"ל לד"ר גבריאלה ספקטור-מרזל (מצ"ב)
- מכתב בשם הפורום שנשלח בדוא"ל למר איל רם, סמנכ"ל ומנהל מינהל עובדי הוראה במשרד החינוך (מצ"ב)

בסימן אישי

כמה מילות פרדה לקראת סיום תפקידי כרכזת הפורום: זו הייתה בעבורי חוויה משמעותית, מעצימה ומעניינת. זכיתי לשיתוף פעולה מצד עמיתים ועמיתות מקצועיים, מחויבים ומסורים לשליחותם - הכשרת מורים טובים לאנגלית. עבדנו יחד מתוך תחושה של שיתוף ותמיכה הדדיים.